

Generelt indtryk

Macro Takumar 50mm f/4 blev produceret fra 1964, og blev i 1966 afløst af en redesignet udgave. Afløseren (Super Macro Takumar 50mm f/4) blev i 1971 jo afløst af Super-Multi-Coated Macro Takumar 50mm f/4. Den første version (og det er den, som jeg har), leverede 1:1, mens de to efterfølgende blev tunet til 1:2. Linsekonstruktionen er dog ens i de tre udgaver. Objektivet har M42 fatning.

Dette er et makroobjektiv – ingen tvivl om det. Alle gængse regler og forskrifter for konstruktion af makroobjektiver er overholdt til punkt og prikke.

Se bare selve konstruktionen: Forreste glas (linse) ligger dybt dybt inde i objektivet og vandringen af objektivet ved fokusændringer er enorm. Vi taler næsten om en fordobling af objektivets "stikken fremad", og husk på, at vi ikke har et zoom-objektiv i hånden her. Det er et prime, altså fast brændvidde.

Det er ikke noget stort (fysisk) objektiv, så længe der altså ikke fokuseres tæt på nærhedsgrænsen. Objektivet ligner, og fylder, på mange måder som Takumar's øvrige 50mm'ere: Vægten er 265 gr., filterstørrelsen 49mm og mindste længde er 5,6 cm. Men når der fokuseres på nærhedsgrænsen vokser objektivet længe til 10,3 cm.

Største blænde er f/4 og mindst er f/22. Der er foruden den almindelige betjening af blænden, også en ekstra blændering – preset-ringen. Med preset, kan du trinløst variere blænden imellem f/4 og det blændetrin, som du ellers har valgt. Det er vældig praktisk når der fokuseres. For så snart der blændes ned på Macro Takumar, så bliver der mørkt i kameraets søger.

Objektivet ligger godt i hånden, og det er rart at betjene. Det har ikke den samme bløde gang i fokuseringen, som nogle af Takumar's øvrige perler; men det har sine grunde. Objektivet føles meget velbygget, det er solidt, og jeg får i hvert fald fornemmelsen af, at det kan tåle mange års ivrig brug.

Fokusringen er i metal. Så den kan være glat (og er koldt); men grebet er sikkert takket være de store riflede fordybninger (bølger) – præcis som det kendes fra mange andre medlemmer i den fine Takumar-familie. Når der stilles fokus, drejer objektivets ende ikke med. Dvs. hvis der bruges pol-filter, så fastholdes indstillingen, når der fokuseres.

Når der stilles fokus, er der omdrejning på omkring 340 grader. Det er en kæmpe stor omdrejning – næsten hele vejen rundt, og når du ændrer fokus fra nærhedsgrænsen til uendeligt, så føles det ekstra langt. Men ved normalt brug, er det nok sjældent, at du ligefrem skifter fokus så heftigt. Den store vandring giver dig hele 270 graders omdrejning til fokus imellem nærhedsgrænsen og 35 cm! Der er ingen tvivl om, at makrobilleder er på dagsordenen her. Der er masser af vandring til at få lagt fokus helt præcist.

Blænden går fra f/4 til f/22. Ringen til blænde er smal, og jeg syntes ikke, at den er let at betjene. Men heldigvis er det i praksis preset-ringen, som jeg bruger mest. Preset-ringen ligger foran blænderingen; men den er identisk for dine fingre – og derfor kan den være lidt svær at finde. Men preset-ringen er alligevel et meget rart redskab, for der bliver altså mørkt i søgeren, når blænden stilles på f/8, f/11 eller f/16, som jeg typisk bruger ved makro. Objektivet har seks lameller.

På billedet kan du i øvrigt se, at lamellerne hverken danner en cirkel eller i de almindelige lige overgange imellem hver enkelt lamel. Der er vel nærmest tale om en slags stjerneform.

Det er et M42-objektiv. dvs. Fatningen er et gevind og du skal derfor have en adaptor-ring til dit kameras fatning; men på eBay er der masser af vælge imellem og selvom objektivet naturligvis er manuelt, kan du takket være en smart adaptor-ring få fokushjælp.

Fokushjælp betyder, at kameraet giver et "biiip" fra sig, når fokus rammes – præcis, som når dit kamera normalt har stillet skarpt. Det er en rigtig god hjælp især når man arbejder med små blændetal, hvor søgeren bliver mørkere og mørkere. Hvis du har Pentax, så virker fokushjælpen uden særlig adaptor-ring.

Men det er da et nydeligt objektiv, ik?

Teknik

Til højre kan du se, hvordan linserne i objektivet er placeret. Det gælder i øvrigt for alle tre versioner af objektivet.

Fire linser i tre grupper.

De (øvrige) tekniske data ser sådan ud:

Weight	Diam x Length	Filter Size	Min. Focus	Max. Magnification
265 g		49 mm	20.8	1x
Diagonal FOV (APS-C)	Horizontal FOV (APS-C)	Min. Aperture	Max. Aperture	
32 degrees	27 degrees	f/22	f/4	
Diagonal FOV (24x36)	Horizontal FOV (24x36)	Diaphragm	Optical Construction	
47 degrees	40 degrees	Preset	4 elements in 3 groups	

Pris

Hvis du interesserer dig for gamle objektiver, og især hvis du interesserer dig for gamle Takumar-objektiver, så vil det nok ikke overraske dig, når jeg skriver, at objektivet meget sjældent er en foræring. På trods af de mange år på bagen, så skal du typisk regne med, at objektivet vil koste dig omkring £100. På den engelske udgave af eBay, der finder jeg de fleste af mine gamle objektiver, er der pt. ingen køb-nu-priser, men den amerikanske eBay har to objektiver med køb-nu-priser. Det ene til £ 111 og det andet til £ 139. Dertil kommer porto samt moms, da de kommer fra USA.

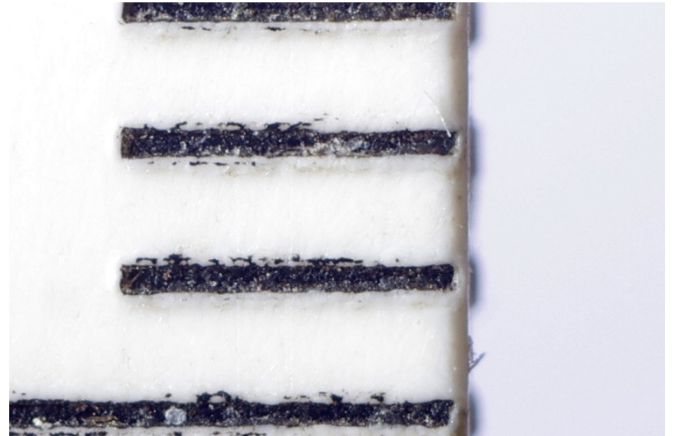
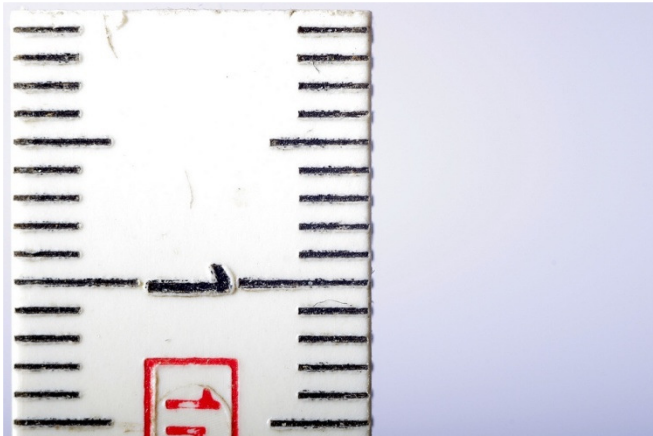
Når du køber gamle objektiver, så skal du normalt være opmærksom på, at en modlysblænde dels er nødvendig, dels snildt kan løbe op i £ 10-20. Men ved Macro Takumar 50mm f/4 kan du nok spare den omkostning. For forreste glas ligger så langt inde i objektivet (4 cm), at objektivet i sig selv virker som en modlysblænde.

Billederne

De fleste billeder er taget med Pentax K-5. Der er nogle enkelt billeder, der er taget med med Olympus E-30, det fremgår af billedteksten hvilke.

Billeder er selvfølgelig den endelige og ultimative målestok for et objektivs formåen. Hvis ikke billedkvaliteten er i orden, så spiller det ingen rolle, hvor godt eller hvor dårligt et objektiv er at håndtere.

Billederne er lakmusprøven; først når billedkvaliteten er i orden, bliver de andre parametre interessante og værd at bemærke. Jeg har taget en række billeder til denne anmeldelse. De fleste handler om fotografering "tæt på" og makro. Selvfølgelig, havde jeg nær sagt. Det er nemlig det, som jeg har købt objektivet for. Men der er også billeder, hvor jeg ikke er gået tæt på. De skal bl.a. vise dig noget om objektivets bokeh.

Herover kan du se, hvor tæt objektivet kommer på en tommestok. 1-tallet er cm, og de korte linjer angiver mm. Venstre billede viser hele billedet, kun resized. Højre del er et 100 % crop på 1024 pixels i bredden og 683 pixels i højde. Som du kan se, så kan 100 %-croppet kun vise lidt over 3 mm. Vi er tæt på.

Herunder kan du se en toppen af en minikaktus:

Jeg har fotograferet med f/11. I mine øjne er billedet både skarpt og viser tydeligt, at objektivet producerer en fin og blød bokeh i makrosituationer.

Alle billederne på denne side er taget med f/5,6.

Hindbærene: God skarphed, god klarhed og en nogenlunde bokeh.

Røde bær: God skarphed, god klarhed i billedet, god lyshåndtering og en rigtig god bokeh.

Æblerne: Begge billeder viser, syntes jeg, god skarphed, god klarhed og god bokeh.

Herover er billedet af pigtråden vist et meget godt udtryk for, hvor skarpt objektivet egentlig er (F/5,6). Jeg syntes godt, at jeg kan tillade mig at bruge "knivskarpt", eller som de siger på engelsk: "razor sharp". Igen ser bokeh'en lækker ud, syntes. Hurtig blød og rund. Billedet er i øvrigt taget med ISO 400.

Og når vi ser igennem det gamle og rustne trådhegn (F/5,6), så er både skarphed, bokeh, klarhed og lyshåndtering igen i orden, syntes jeg.

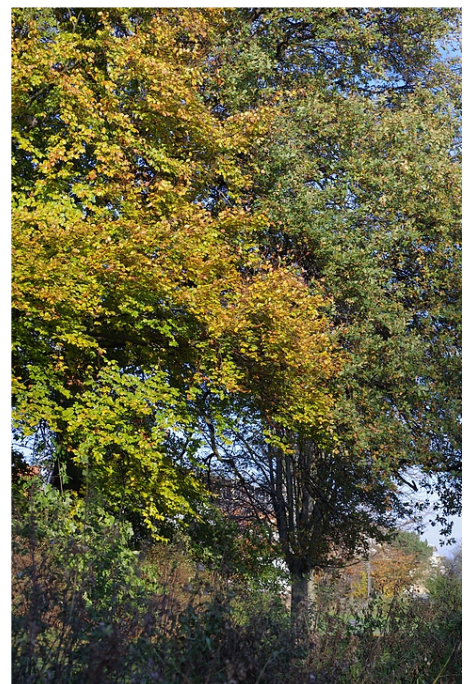
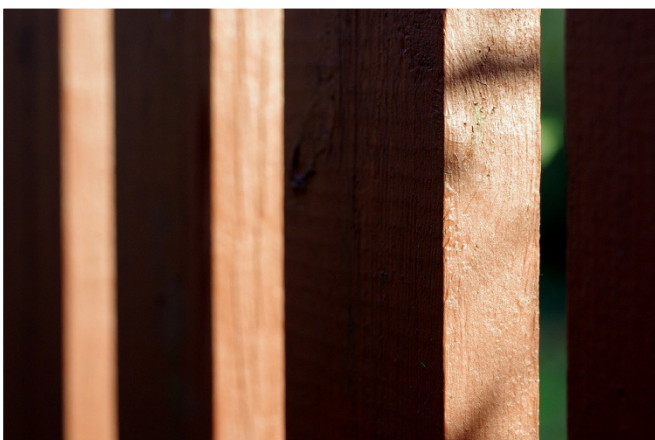
Husk i øvrigt på, at alle billederne er taget med manuel fokusering. Objektivet er jo helt manuelt, så der er ikke noget at vælge imellem.

Her ligger skarpheden nogle meter inde i billedet, og der er fotograferet håndholdt. Blænden er F/5,6, og for at få en hurtig lukkertid (1/500 sek.) er ISO sat til 400. Jeg ser efter lyshåndtering og bokeh. Begge dele tilfredsstillende mine ønsker. Jeg er særligt imponeret af, at den hvide birkestamme ikke er udbrændt. For det er den ikke.

Og de gode takter gentages i billedet til højre og herunder, hvor store kontrastforskelle håndteres uden at bladene mister deres efterårsfarver, himlen brænder ud og brædderne i den røde havelåge bliver farveløse. Blænden er F/5,6 ved begge billeder.

En gammel pæl, tæt på nærgrænsen. Blæden er F/5,6 og se den smukke bokeh.

De to billeder herover er begge taget med F/11. Der er anvendt studioflash til belysning og der er fotograferet på nærhedsgrænsen. Men billedet til venstre er taget med Pentax K-5, billedet til højre er taget med Olympus E-30. Der er nogle forskelle i billederne, som du kan se. Billederne er ikke cropped, kun resized. På næste side: 100 % crops af ovenstående.

Herover: Pentax K-5, 100 % crop i 1024 pixels. Herunder: Olympus E-30, 100 % crop i 1024 pixels.

Måske har jeg ikke fanget skarpheden ordentligt på Olympus E-30; måske er der andre faktorer. Jeg skal ikke kunne sige det. Men jeg har prøvet flere gang – og med samme resultat.

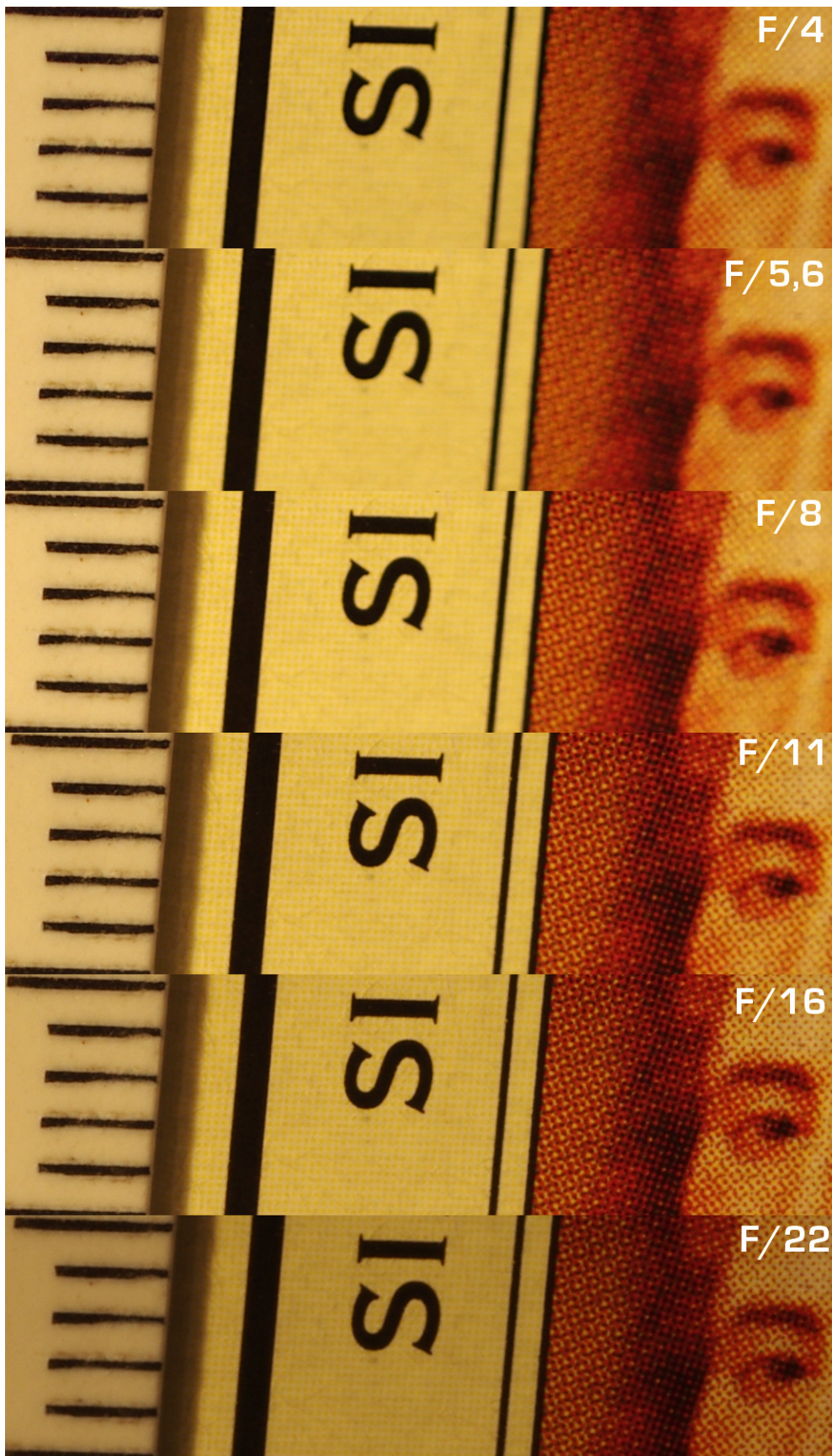
Der er dog ikke noget at raffe om: Skarphed og bokeh er helt i orden, og det er klarheden i hverdagens almindelige billeder bestemt også, som det ses herover på billedet af den efterårsfarvet bøgehæk. Det billede er taget med blænde F/5,6.

Men lad os se lidt nærmere på skarpheden. For ét er dagligdags skarphed, som jeg prioriterer højest, et andet (kan) være skarphed når der pixel-peepes.

Skarphedstest

Som altid har jeg lavet min helt egen og personlige skarphedstest. Jeg har monteret objektivet på mit kamera, sat kameraet på stativ, lavet en lille opstilling og stillet skarpt på opstillingen. Kameraet har stået i A, så det er kameraet, der har målt belysningen.

Afstanden imellem objektivets front og fokuspunktet er 20 cm. Billedudsnittene er 100 % crop. Der er ikke efterbehandlet ud over crop. Dvs. ingen skarphed eller noget andet:

Testen er gennemført ved de blændeværdier, der er anført på objektivet.

I mine øjne er der ingen usikkerhed om prædikatet: Knivskarpt – eller for at bruge det engelske udtryk: Razor sharp. Jeg syntes, at objektivet er knivskarpt helt fra F/4 og hele vejen.

Jeg kan godt se forskel på F/4 og F/8; F/8 er mere skarp end F/4, men det er kun ved 100 % crop, at det lader sig afsløre. Det kan selvfølgelig være (så godt som) ligegyldigt ved almindelige dagligdags fotografering, men ved makro, når vi kommer helt op i forstørrelsen på 1:1, så spiller det en rolle.

Samlet

Jeg syntes, at der er noget særligt ved at bruge de gamle, manuelle objektiver. Jeg havde store forventninger til objektivet. Ikke mindst, fordi det bliver rost på pentaxforums.com, som indeholder en lang række brugeranmeldelser af pentax's og andre M42-objektiver.

Overskriften på min samlede vurdering er, at mine forventninger er til fulde indfriet.

Det er lækkert at bruge, det giver et smil på læberne (præcis som at sætte sig i en Alfa Romeo). Skarphed, bokeh og farver er ikke bare i orden, alle dele er rigtig gode. Det trækker ned, at blænderingen og preset er så tætte på hinanden, og at der ikke er forskel på deres "mønstre". Jeg havde gerne set, at jeg kunne mærke forskel på ringene. Men det kan altså ikke trække så meget ned, som billedkvaliteten, trækker op.

Karakter ud af fem: 4,5